

LATVIJAS ZVĒRINĀTU TIESU IZPILDĪTĀJU PADOME

Brīvības iela 82 – 3, Rīga, LV 1001

Tālrunis: 67290005, telefakss: 67290006, e-pasts: info@lztī.lv

Rīgā

26.09.2018. Nr.1165/1

Uz 24.08.2018. Nr.1-5/97

Latvijas Republikas tiesībsargam
tiesibsargs@tiesibsargs.lv

Par viedokļa sniegšanu

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomē 2018.gada 27.augustā saņemts Latvijas Republikas tiesībsarga (turpmāk – iesniedzējs) 2018.gada 24.augusta iesniegums (reģ.Nr.2185/1) *Par informācijas sniegšanu un tikšanos jautājumā par informatīvo materiālu izstrādi*. Iesniegumā cita starpā lūgts sniegt viedokli par to, kāda ir zvērinātu tiesu izpildītāju prakse naudas līdzekļu valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā par parādnieka apgādībā esošiem nepilngadīgiem bērniem saglabāšanā situācijā, kad parādnieks gūst ienākumus kā saimnieciskās darbības veicējs (piemēram, personai noslēgts autoratlīdzības vai uzņēmuma līgums). Vai Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes ieskatā minētais nosacījums būtu attiecināms arī uz situāciju, kad piedziņa tiek vērsta uz ienākumiem, ko parādnieks saņem kā atlīdzību par saimnieciskās darbības veikšanu. Atbildot apstiprinoši uz otro jautājumu, vai Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes ieskatā tādā gadījumā būtu piemērojams Civilprocesa likuma 594.pants vai 599.pants. Tāpat iesniegumā lūgts sniegt viedokli, vai lietas dalībniekam saskaņā ar Civilprocesa likuma 206. vai 438.pantu pastāv tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu par sprieduma izpildes jautājumu izlemšanu gadījumā, kad nepieciešamība pēc to izlemšanas rodas sprieduma piespiedu izpildes procesā. Vai tieši pretēji – sprieduma piespiedu izpildes procesā šādas tiesības saskaņā ar Civilprocesa likuma 554.pantu pastāv tikai zvērinātam tiesu izpildītājam.

Iesniedzēja iesniegums izskatīts Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes 2018.gada 21.septembra sēdē. Saskaņā ar Tiesu izpildītāju likuma 127.panta 3.punktu Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome pārstāv Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju kolēģiju un izsaka zvērinātu tiesu izpildītāju viedokli attiecībā ar valsts un pašvaldību institūcijām, citām iestādēm un amatpersonām, un sniedz atzinumus likumdošanas un zvērinātu tiesu izpildītāju prakses jautājumos. Tomēr vēršam uzmanību uz to, ka šis viedoklis nav uzskatāms par likuma oficiālo skaidrojumu un nav saistošs trešajām personām.

Informējam, ka Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padome 2012.gada 12.janvārī ir sniegusi viedokli par to, ka gadījumos, ja parādnieks saņem autoratlīdzību, tad piedziņas kārtību regulē Civilprocesa likuma 599.pants. Tāpat gadījumos, ja parādnieks noslēdzis uzņēmuma līgumu, tad piedziņas kārtību regulē Civilprocesa likuma 599.pants. Šādos gadījumos atbilstoši Civilprocesa likuma 599.pantā noteiktajam parādniekam netiek saglabāti naudas līdzekļi valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērā par parādnieka apgādībā esošiem nepilngadīgiem bērniem.

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes ieskatā Civilprocesa likuma 594.pants piemērojams tikai gadījumos, ja parādnieks saņem darba samaksu, tai pielīdzinātos maksājumus, vai samaksu, ko parādnieks saņem par valsts civildienesta vai militārā dienesta pildīšanu.

Gan tiesu praksē, gan juridiskajā literatūrā darba tiesiskās attiecības tiek rūpīgi nodalītas no saimnieciskās darbības veikšanas. Tiesu praksē ir skaidrots jēdziena „darba tiesiskās attiecības” saturs. Proti, darba tiesiskās attiecības raksturo šādas pazīmes:

1. Noteikts darbs;
2. Darba izpildīšanai noteiktā darba kārtība, kurai pakļaujas darbinieks;
3. Darba samaksa;
4. Darba devēja nodrošināti apstākļi, lai darbiniekam būtu iespējams izpildīt darbu.

(*Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2013.gada 28.decembra spriedums lietā Nr.SKC-1945/2013*). Pirmo no minētajām pazīmēm detalizētāk vēl paskaidro juridiskajā literatūrā izteiktās atziņas. Proti, darba līguma priekšmets ir „darbs vispār”, kas pēc sava rakstura var būt gan fizisks, gan garīgs un kas jebkurā gadījumā prasa sistemātisku cilvēka enerģijas izlietošanu zināmam mērķim svešās interesēs, veicot līgumā nolīgtos zināšanām un prasmei atbilstošus pienākumus. Uzņēmuma līgums ir tuvu darba līgumam, galvenā atšķirība ir tā, ka pēc uzņēmuma līguma ir jāsasniedz konkrēts līgumā norādīts rezultāts, uzņēmuma līguma priekšmets ir nevis darbs vispār, bet darba galarezultāta došana (*skat.Latvijas Republikas Civillikuma komentāri: Ceturtā daļa. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Mans īpašums, 1998., 504. - 525.lpp.*). Līdz ar to arī praksē tiesu izpildītājam ir jānodala gadījumi, kad parādnieks veic saimniecisko darbību un kad viņš ir stājies darba tiesiskajās attiecībās. No tā ir atkarīgs, vai tiesu izpildītājs piemēro Civilprocesa 594.pantu vai 599.pantu.

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes ieskatā saskaņā ar Civilprocesa likuma regulējumu (piemēram, 206., 438., 559.pantu) lietas dalībniekiem pastāv tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu par sprieduma izpildes jautājumu izlemšanu gadījumā, kad nepieciešamība pēc to izlemšanas rodas sprieduma piespiedu izpildes procesā.

Kā norādīts juridiskajā literatūrā Civilprocesa likuma 554.panta pirmā daļa uzskaita pasākumus, kādus tiesu izpildītājs var lūgt tiesu noteikt, lai pārvarētu nolēmuma izpildei nelabvēlīgos apstākļus. Lēmums par izpildes atlikšanu pēc būtības nozīmē izpildu lietvedības apturēšanu ar Civilprocesa likuma 562.panta otrajā daļā norādītajām sekām, proti, piespiedu izpildes darbības laikā, kamēr izpildu lietvedība ir apturēta, netiek veiktas. Tomēr piespiedu izpildes līdzekļi netiek atcelti. Nolēmuma izpildes sadalīšana termiņos varētu tikt piemērota izpildu lietas par parāda piedziņu, nosakot, ka parāds maksājams pa daļām. Apšaubāms, vai tiesu izpildītājam būtu pamats lūgt tiesu mainīt piespiedu izpildes līdzekli. Tikpat nopietnas šaubas rada tiesu izpildītāja iespēja grozīt nolēmuma izpildes kārtību. Šo minēto divu izpildē konstatēto šķēršļu pārvarēšanas pasākumu lietderība ir apšaubāma un apsverama iespēja tos no minētā panta izslēgt (*skat. Civilprocesa likuma komentāri: III daļa. Autoru kolektīvs prof.K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2014., 281.- 282.lpp.*).

Latvijas Zvērinātu tiesu izpildītāju padomes ieskatā lietas dalībniekiem, ne tiesu izpildītājam, piedziņas lietās pastāv tiesības vērsties tiesā ar pieteikumu par sprieduma izpildes jautājumu izlemšanu gadījumā, kad nepieciešamība pēc to izlemšanas rodas sprieduma piespiedu izpildes procesā.

Ar cieņu,
priekšsēdētājs

A.Spore

ŠIS DOKUMENTS IR PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN
SATUR LAIKA ZĪMOGU